

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Miklós Endre ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Liszkai Katalin ügyvéd által képviselt I.r, és II.r. alperesek ellen vezetői megbízás visszavonása jogellenességének megállapítása és egyéb igények iránt a Kaposvári Munkaügyi Bíróságnál 5.M.583/2006. szám alatt megindított és másodfokon a Somogy Megyei Bíróság 3.Mf.21.825/2008/3. számú részítéletével jogerősen elbírált perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Somogy Megyei Bíróság 3.Mf.21.825/2008/3. számú részítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a II.r. alperesnek - tizenöt nap alatt - 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében magasabb vezetői megbízás visszavonása intézkedés jogellenességének, továbbá a felperes által közölt rendkívüli lemondás jogszerűségének megállapítását, és az ahhoz fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte. A II.r. alperes viszontkeresetében a felperes rendkívüli lemondása jogellenességének megállapítását kérte. A Kaposvári Munkaügyi Bíróság 5.M.583/2006/42. számú részítéletével megállapította, hogy a felperes 2008. július 10-én kelt rendkívüli lemondása jogszerű, a felperesnek a magasabb vezetői megbízás visszavonásának jogellenességére irányuló kereseti kérelmét elutasította, a II.r. alperesnek a felperes rendkívüli lemondása jogellenességének megállapítása iránti viszontkeresetét elutasította, és a felperesnek az I.r. alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelmét elutasította. A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1992. december 2-étől a S.M.N.O.K. igazgatója, a II.r. alperes jogelődje, a Z. Gy.-nek intézményvezetője volt. A gyermekotthonban 2006. év elején az állampolgári jogok országgyűlési biztosa általános helyettese vizsgálatot tartott, melynek eredményeként - egyebek mellett - megállapította, hogy a gyermekotthon vezetőjének a zsebpénz folyósítással, a ruházati ellátással kapcsolatosan kialakított gyakorlata, valamint a szervezeti és működési szabályzatban feltárt hiányosságok, továbbá az ünnepnapokon végzett munka után járó juttatások és az útiköltség-térítés kifizetésének elmaradása alkotmányos jogokat sértenek. Megállapította, hogy az intézményben meghatározott képesítésű szakemberek alkalmazásának hiánya visszásságot okoz, a gyermekek lehető legmagasabb szintű testi-lelki egészséghez való jogával összefüggésben, továbbá a gondozott

gyermekek kiemelt védelemhez fűződő jogát sérti, hogy a gondozásuk, a nevelésük folyamata tervezetlen, ad-hoc jellegű, a szabadidejük szervezetlen, az intézmény speciális csoportja pedig nem az önkormányzat által jóváhagyott szakmai program szerint működik. A jelentés megállapította, hogy az intézmény igazgatója fiktív munkáltatói igazolás kiadásával „visszásságot okozott a jogbiztonság követelményével”. Az országgyűlési biztos jelentése alapján a fenntartó az intézményben vizsgálatot kezdeményezett. A vizsgálat megállapításai szerint az ombudsmani jelentésben megjelölt, illetve a vizsgálat során feltárt további hiányosságok jelentős része ténylegesen fennállt. Az S. M.K. elnöke 2006. június 23-án a felperes magasabb vezetői megbízását visszavonta. Az intézkedésének indokolása szerint az ombudsmani és fenntartói vizsgálat megállapította, hogy a felperes több intézkedése jogszabálysértő volt, és az alkotmányos jogokkal összefüggő visszasságokat eredményezett.

A munkáltató a felperessel szemben a fiktív munkáltatói igazolás kiadása miatt fegyelmi eljárást indított, melyet az időközben megindult büntetőeljárásra figyelemmel felfüggesztett. A büntetőeljárás 2007. december 4-én befejeződött, a bíróság okirat hamisítás vétségében a felperes bűnösségét állapította meg, és emiatt őt jogerősen próbára bocsátotta. A felperes 2006. augusztus 30-ától 2007. augusztus 15-éig táppénzen volt, ezt követően az elmaradt, időarányos szabadságát adták ki a részére. 2007. október 17-étől november 18-áig keresőképtelen betegállományba került, 2007. november 19-étől 2008. május 6-áig a fegyelmi eljárásra figyelemmel állásából a munkáltató felfüggesztette. A felperes 2008. május 7-étől ismét keresőképtelen betegállományba került. A munkaalkalmassági szolgálat vezetője a felperest munkavégzésre alkalmatlannak találta, ezért a felperes 2007. október 2-án kérte a munkaviszonya megszüntetését azzal az indokolással, hogy az egészségi állapota nem teszi lehetővé a munkavégzést. A felperes 2008. április 1-jén ismételten egészségügyi alkalmatlanság címén történő felmentését kérte, egyben közölte a munkáltatóval, hogy a büntetőeljárás jogerősen befejeződött. A felperes 2008. június 25-én ismételten kérelemmel fordult a II.r. alperesi intézmény igazgatójához, majd - figyelemmel arra, hogy a munkáltató a megkeresésére érdemben nem válaszolt - 2008. július 10-én írásban rendkívüli lemondást közölt a munkáltatóval. Indokolásában hivatkozott arra, hogy a jogviszonya fenntartása lehetetlenné vált egyrészt az egészségügyi alkalmatlansága miatt, másrészt azért, mert a felfüggesztett fegyelmi eljárást a büntetőeljárás befejezését követően a felperes kérelme ellenére nem folytatták, azonban azt le sem zárták, ezzel a munkáltató kiterjesztette az állásból való felfüggesztését, és a távolléti díj 50 %-a visszatartását. A munkaügyi bíróság által levont jogkövetkeztetés szerint az ombudsmani vizsgálat által feltárt hiányosságok, mulasztások a vezetői megbízás visszavonását indokoltá tették. A felperes által kialakított zsebpénz kezelésére vonatkozó gyakorlat

jelentős érdeksérelmet okozott, a ruházati nyilvántartás hiányos volt, a gyermekek tényleges ruházati szükséglete megállapításának akadálya volt. A felperes nem vitatta, hogy egy alkalommal a jogszabály rendelkezése ellenére 8 éves gyermeket helyezett el a speciális nevelési igényű gyermekek között, továbbá hogy bérpótlékot a dolgozóknak nem fizetett, a költségelszámolás feltételeiről pedig a felperesnek mint vezetőnek kellett volna tájékoztatnia a dolgozókat.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes feladata volt a szakember szükségletéről gondoskodni, és figyelemmel arra, hogy két üres munkakörrel is rendelkezett, nem fogadható el az a védekezése, mely szerint a munka nehézsége miatt szakemberek nem mentek a nevelőotthonba dolgozni. A munkaügyi bíróság megállapította a rendkívüli lemondás jogszerűségét, hivatkozva arra, hogy az alperes a kötelezettségét megszegte, amikor törvény előírása ellenére a büntetőeljárás befejezését követően a fegyelmi eljárást nem folytatta, illetve a felperes felfüggesztését indok nélkül fenntartotta. A II.r. alperes 2008. május 15-én a jogerős döntésről a határozatot megkapta, a fegyelmi eljárás folytatásáról rendelkeznie kellett volna, ezért a munkáltató mulasztásából kialakult helyzet súlyosan jogsértő. Az Mt. 102. §-ában foglalt foglalkoztatási kötelezettségét szándékosan, súlyosan megsértette, mert a felperes ismételt, a státusz rendezésére felhívó levelére semmilyen módon nem reagált. Az elsőfokú bíróság irrelevánsnak találta, hogy ebben az időpontban a felperes táppénzen volt, továbbá, hogy az alkalmatlanságát megállapították, mert a felperes keresőképtelensége nem volt a fegyelmi eljárás akadálya, nyilatkozattételre képes volt. A munkaügyi bíróság utalt arra, hogy az alkalmatlanság miatt az alperesnek nem kötelezettsége a felmentés kiadása, ezért a felperes rendkívüli lemondása ebben a körben nem állta meg a helyét. Az elsőfokú bíróság a rendkívüli lemondás jogszerűsége megállapítása mellett a II.r. alperes viszontkeresetét elutasította, és a felperest megillető anyagi követelés körében az eljárást folytatni rendelte.

A felperes és a II.r. alperes fellebbezése folytán eljáró Somogy Megyei Bíróság 3.Mf.21.825/2008/3. számú részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletét rész-közbenső ítéletnek tekintette, melynek nem fellebbezett rendelkezéseit nem érintette, míg fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és a felperes rendkívüli lemondása jogszerűségének megállapítása iránti keresetét elutasította. Egyebekben az elsőfokú bíróság rész-közbenső ítéletét helyben hagyta. A másodfokú bíróság a magasabb vezetői megbízás visszavonása körében osztotta az elsőfokú bíróság érvelését, azt a tapasztalt hiányosságok miatt megalapozottnak találta. A rendkívüli lemondás tekintetében nem értett egyet az elsőfokú bíróság döntésével, álláspontja szerint a munkaügyi bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem okszerűen értékelte. Tévesnek találta azt a megállapítást, hogy a II.r. alperes az Mt. 102. §-ában foglaltakat megsértette, mert a munkáltató foglalkoztatási kötelezettsége a

munkavállaló keresőképtelensége, illetve a felfüggesztése alatt nem állt fenn. Figyelemmel arra, hogy a felperes a keresőképtelensége idején táppénzben részesült, a megélhetése nem került veszélybe, a felfüggesztés miatt visszatartott illetményösszeget pedig csak a fegyelmi határozat jogerőre emelkedése után lehetett volna a részére kifizetni. A fegyelmi eljárás eredményét, és azt, hogy a fegyelmi határozat mikor emelkedik jogerőre, előre nem lehetett látni, ezért a rendkívüli lemondás időpontjában sem érte a felperest jelentős érdeksérelem, tehát a rendkívüli lemondás indoka részben valós volt, de nem okszerű. A megyei bíróság megállapította, hogy a II.r. alperes viszontkeresete a rendkívüli lemondás jogellenessége megállapítására irányult annak jogkövetkezményei alkalmazása nélkül - miután a II.r. alperes teljesítést követelhetett volna - a Pp. 123. §-ában foglalt, a megállapítási keresetre irányadó feltételek nem álltak fenn, ezért azt elutasította.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a magasabb vezetői megbízással kapcsolatos rendelkezés tárgyában mindkét határozat, a rendkívüli lemondás tárgyában a jogerős döntés „megváltoztatását”, és e körben az elsőfokú részítélet helybenhagyását kérte. Hivatkozott arra, hogy a magasabb vezetői megbízás visszavonásáról szóló határozat általános, nem világos indokokat tartalmazott, konkrét hiányosságokat nem jelölt meg. Álláspontja szerint az ellátás színvonala a fenntartó által biztosított személyi és tárgyi feltételek miatt nem volt megfelelő. A határozat egyes indokait valósnak találta, azok alapján azonban az intézkedés jogszerűsége nem állapítható meg.

A felperes felülvizsgálati érvelése szerint az ombudsman megállapításai a speciális ellátás feltételeinek hiányára, a fenntartói mulasztásra vezethetők vissza, nem a felperes magatartására, mert a speciális gondozást igénylő személyek vonatkozásában a fenntartó felé a kérelmek időben, és megfelelő módon beérkeztek, a szakemberekkel való ellátás megtörtént volna, ha a fenntartó annak feltételeit biztosította volna.

A felperes sérelmezte az eljárás során beszerzett szakértői vizsgálat kirekesztését a bizonyítékok köréből.

Érvelése szerint a II.r. alperes munkatársait nem érte kár a munkaszüneti napon végzett munkával, és az útiköltség térítéssel kapcsolatban. A rendkívüli lemondás jogszerűsége körében kifejtette, hogy a munkáltató 2008. április 1-jén értesült a büntetőeljárás jogerős befejezéséről, ezt követően intézkednie kellett volna a fegyelmi eljárás folytatásáról. Súlyosan jogsértő és indokolatlan, ha a felperes állásából való felfüggesztése fennáll akkor is, amikor már vele szemben az annak alapjául szolgáló eljárás korábban jogerősen befejeződött. Jelentős joghátrány, mely alapvetően befolyásolja a további tényleges munkavégzést, vagy a „táppénzes állományban való létet és annak fenntartását”.

Érvelése szerint a II.r. alperes 2008. június 25-én, több hónappal a tudomásszerzést követően sem tett semmit a fegyelmi eljárás

lefolytatásáról és befejezéséről, vagy a státuszának rendezéséről, mellyel olyan helyzetet teremtett, amely a jogviszony fenntartását jogszerűen nem tette lehetővé. A felperes nem vitatta azt a tényt, hogy az alkalmatlansága miatt a munkáltató nem volt köteles felmondani, de álláspontja szerint a függő jogi helyzetét, státuszát sem lehetett volna több hónapon keresztül indokolatlanul, súlyos gondatlanság mellett fenntartani. A felperes sérelmezte a másodfokú bíróság megállapítását, mely szerint táppénzben volt, ezért hátrányt nem szenvedett, ezzel ellentétben álláspontja az, hogy a jogviszony fennállása vagy fenn nem állása, és az egészségügyi állapot ilyen módon nem függhet össze. Hivatkozott arra, hogy a táppénzes állomány legalább jövedelmet jelentett a felperesnek, enélkül még a távolléti díjának esedékes részét sem fizette volna meg a munkáltató.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős részítélet hatályában való fenntartására és a felperes perköltségben történő marasztalására irányult.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. §-ának (1) bekezdésére tekintettel a rendelkezésre álló periratok alapján dönt, nincs helye a bizonyítékok újra értékelésének, azaz felülmérlegelésének. Az ügy érdemét érintő jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen és logikátlan, iratellenes, nem megfelelően indokolt mérlegelése valósíthat meg [Pp. 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés, BH 2001/197., BH 2002/29.]. A felperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozottak jogszabálysértés megállapítására nem alkalmasak. A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint a felperes magasabb vezetői megbízásának visszavonását több, az állampolgári jogok országgyűlési biztosa általános helyettese vizsgálatában, valamint a fenntartó kivizsgálását követő jegyzőkönyvében megjelölt hiányosságok indokolták. Alaptalanul hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a magasabb vezetői megbízás visszavonásáról szóló határozatban megjelölt kifogások általánosak, nem világosak. A fenntartó intézkedése konkrét hiányosságokat jelölt meg, amelyek a felperes intézményvezetői munkaköréből származó kötelezettségeinek elmulasztását igazolták. Az adott esetben az intézkedés elmaradása vagy a jogellenes gyakorlat kialakítása - függetlenül a fenntartói támogatástól, vagy az ellenőrzés elmaradásától - a felperes felróható magatartásának az eredménye. Peradat, hogy a felperes maga sem cáfolta annak tényét, hogy jogszabály tilalma ellenére 8 éves korú gyermekeket helyezett el a speciális nevelési igényű gondozottak között, valamint a valótlan tartalmú munkáltatói igazolás tényét sem vitatta. Nem megalapozott a felperes azon felülvizsgálati érvelése, mely szerint a nevelőotthonban tapasztalható hiányosságok kizárólag a fenntartó mulasztására vezethetők vissza. Az eljárás során a felperes maga

sem vitatta, hogy gyógypedagógus, illetve pszichológus munkakörre két üres álláshely állt a rendelkezésére, azonban azokat nem töltötte fel szakemberrel. Helytálló az eljárás bíróságok álláspontja, mely szerint nem fogadható el a felperesnek az a védekezése, hogy a feladat nehézsége miatt nem tudta ezen munkaköröket betölteni, mert az intézmény egyszemélyi felelős vezetőjeként gondoskodnia kellett a szakember-ellátottságról. Nem megalapozott a felperes azon álláspontja, hogy nem érte kár a közalkalmazottakat a munkaszüneti napon végzett munkabérpótlék és útiköltség-térítés elmaradása kapcsán. A fenti juttatások kifizetését a jogszabály a munkáltató kötelezettségévé teszi, ezek elmaradása pedig anyagi hátrányt okozott. Az eljárás bíróságok helytállóan értékelték e körben a felperes mulasztását jelentősnek. Alaptalanul sérelmezte a felperes a felülvizsgálati kérelmében a szakértői vizsgálat kirekesztését, figyelemmel arra, hogy az az alperesi intézmény gazdálkodására vonatkozóan tartalmazott megállapításokat, önmagában nem volt alkalmas az ombudsman jelentésében, és a fenntartó vizsgálatában foglaltak megdöntésére. Az eljárás bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékokat összességében helytállóan értékelték (Pp. 206. §), és álláspontjukat részletesen a jogszabályok helyes megjelölésével (Pp. 221. §) indokolták. Ebből következően a magasabb vezetői megbízás visszavonása körében a felülvizsgálati kérelemben felhozottak jogszabálysértés megállapítására nem adtak módot. A rendkívüli lemondás jogszerűsége vizsgálata során megalapozottan állapította meg a megyei bíróság, hogy a munkáltató foglalkoztatási kötelezettsége a munkavállaló keresőképtelensége, valamint a felfüggesztése alatt nem állt fenn. A felperes 2008. május 7-étől - korábbi keresőképtelen állományát, szabadságának kivételét, valamint a felfüggesztése időtartamát követően - ismételten keresőképtelen betegállományba került, és folyamatosan táppénzen volt a rendkívüli lemondása közlésének időpontjában is. A II.r. alperes 2008. május 15-én vette át a jogerős büntető ítéletet, mely időpontban a felperes még keresőképtelen betegállományban volt. Helytálló a megyei bíróság érvelése, mely szerint a munkáltató azon magatartásával, hogy a felfüggesztés akadályának elhárultát követően nem intézkedett azonnal a fegyelmi eljárás folytatásáról, kötelezettségszegést követett el, azonban az nem minősült olyan lényeges, és emellett jelentős mértékű kötelezettségszegésnek, amely alapot adhatott volna a közalkalmazotti jogviszonynak rendkívüli lemondással történő azonnali megszüntetésére. Nem megalapozott a felperesnek az a felülvizsgálati érvelése, hogy a II.r. alperes magatartása miatt jelentős joghátrányt szenvedett, mely alapvetően befolyásolta a további tényleges munkavégzést, illetve a táppénzes állományban való létet és annak fenntartását. A felperes betegsége orvos által igazolt olyan keresőképtelenségét eredményező objektív körülmény, amelytől független, hogy a fegyelmi eljárást az alperes vele szemben folytatta, vagy a felfüggesztéséről rendelkezett volna. A fentiek alapján a másodfokú

bíróság helytállóan értékelte a II.r. alperes magatartását, és helyesen állapította meg, hogy a Kjt. 29. § (1) bekezdésében foglalt törvényi feltételek megvalósulása nem bizonyított, a munkáltató súlyosan gondatlan eljárása nem igazolt, ezért a felperes rendkívüli lemondása jogellenes volt.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a II.r. alperes felülvizsgálati perköltségének megfizetésére.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az adott ügyben még irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2010. április 7.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Hajdu Edit s.k. előadó bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül: Nné tisztviselő